

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron. pol leta 8 kron 50 vin. Naložnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Glavni zbor zaupnikov narodne stranke se vrši dne 28. junija 1908 ob 11. uri dopoldne v „Narodnem domu“ v Celju.

Ker je drugi dan praznik, pričakujemo lepe udeležbe.

Popoldne ustanovni občni zbor „Zveze narodnih društev za Štajersko in Koroško“.

Štajerski deželni odbor proti „Slovenskemu planinskemu društvu“.

„Savinska podružnica Slovenskega planinskega društva“ je lansko leto vložila prošnjo na deželni zbor štajerski, naj jej da podporo za gradnjo potov v Savinskih Alpah. Deželni zbor je dovolil podpore 1000 kron a z omejitvijo, da naj deželni odbor pozveduje o delovanju Savinske podružnice. Nemci so, seve, zagnali velik hrup radi te podpore v „Tagblattu“, „Tagespost“ in tudi v celjski „Deutsche Wacht“, kjer je bila vest objavljena pod naslovom „Unglaublich aber wahr“.

Pred kratkim je dobila „Savinska podružnica“ sledeči odlok, ki ga objavljamo doslovno:

v

Gornjemgradu.

Visoki deželni zbor je prošnjo Savinske podružnice Slov. plan. društva za podporo za zgradbo potov v Savinskih Alpah v seji dne 21. oktobra 1907 odkazal deželnemu odboru zaradi nadaljnjih poizvedb s pooblastitvijo dovoliti društvu eventualno enkratno podporo v najvišjem znesku od 1000 K.

Ker so izvršene poizvedbe dognale, da se delovanje društva v svrhu lažje pristopnosti Savinskih Alp ne more kot uspešno označiti in to delovanje tudi ni tako, da bi zamoglo povzdigo prometa s tujci pospeševati, se deželni odbor ni mogel dane mu pooblastitve poslužiti.

V Gradcu, dne 6. junija 1908.

Za štajerski deželni odbor:

Attems.

Sveta jeza mora človeka prijeti, ko vidi, kako postopajo Nemci v deželnem odboru s Slovenci, ki vendar plačujemo dobro tretjino vseh deželnih doklad, od katerih nam pa privoščijo le tu pa tam kako drobtinico, dočim dobivajo vsa nemška društva, tudi naravnost strankarska kakor „Südmark“, nemški „Schulverein“ itd. prav mastne podpore.

Ker nemškimi poslancem ni bilo mogoče podpore „Savinski podružnici S. P. D.“ kar naravnost odbiti — morda jih je bilo sram pred široko javnostjo

— pa so zvičajno stavili pogoj, naj deželni odbor pozveduje o potrebi potov v Savinskih planinah. Vsak pameten človek bi mislil, da se obrne deželni odbor na okrajno glavarstvo v Celju ali na politično ekspozituro v Mozirju za natančna poročila, saj ima ravno to državno oblastvo vsled mnogih ukazov ministerstva za notranje zadeve dolžnost vse ukreniti, kar bi moglo na kakeršen si bodi način pospešiti in povzdigniti promet s tujci. Tudi bi se lahko obrnil na županstva občin v gornjegrajskem okraju, ki vendar dobro poznajo uspešno delovanje omenjene podružnice. Od teh bi dobil deželni odbor natančna, jasna in nepristranska poročila.

A tega niso marali; hoteli so imeti neugodno poročilo, da so na temelju tega potem vsaj z navidezno upravičenostjo podporo odklonil. Zato so se obrnili na „Landesverband zur Hebung des Fremdenverkehrs in Steiermark“, v katerem ima glavno besedo zagrižen nemški nestrpnež Stadler, ki je tudi v uredništvu „Tagespost“, katera večkrat objavlja napade na „Slov. planinsko društvo“.

Kako so nas tam očrnili, kaže odlok deželnega odbora.

Sedaj pa odgovorimo na zlobno trditev, da delovanje „Savinske podružnice S. P. D.“ ni v ničem pripomoglo, da napravi Savinske Alpe lažje pristopne širšemu občinstvu. Popred naj se poda ves pregled o odkrivanju Savinskih Alp.

Prvi, ki je začel tu v turističnem smislu delovati, je bil prof. Frischauf. Njegovo delovanje se razteza z enim kratkim prenehajem od leta 1874. do današnjega časa. Frischauf „Sanntaler Klub“ se je leta 1877 razšel, na to se je v Celju ustanovil „Sanntaler Alpenverein“, ki se je leta 1884. prelevil v „Celjsko sekcijo D. u. Ö. A. Va.“. Ta je prevzela od Frischaufa s pomočjo „Steir. Gebirgsvereina“ zgrajeni koči na Korošici in Okrešlju, postavila pozneje Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini, popravila nekoliko pot na Kamniško sedlo, ter zaznamovala par potov ter postavila nekaj nemških tabel. To je vse njeno delovanje, ki je bilo za časa načelnika Lutza še živahno, ki je pa že pred nekaj leti popolnoma prenehalo. Nekateri obiskovalci koč na Korošici l. 1891. se še spominjajo, da je bila ista v tako slabem stanju, da je bilo prenočevanje skoraj nemogoče; malo bolje je bilo na Okrešlju.

Takšne razmere pač niso mogle vabiti tujcev v naše planine. To so jeli uvidevati tudi domačini ter so l. 1892. osnovali „Savinsko podružnico S. P. D.“, ki od tistega časa neumorno deluje. Ta podružnica je zgradila Kocbekovo koč na Molički planini pod Ojstrico, Mozirsko koč

na Goltéh, Gornjegrajsko koč na Menini, Lučko koč na Koritih pod Velikim vrhom, Hausenbichlerjevo koč na Mrzlici, koč na Raduhi in letos dovrši Frischaufov dom na Okrešlju. Razun tega je postavila verando pri slapu pod Rinko, mnogo miz in klopi, zaznamovala je 62 potov dolgih skupaj 150 ur hoda in postavila okoli 160 tabel z napisi, popravila 8 potov, na novo pa zgradila tri znamenite pote, kakoršnih ni blizu v naših planinah, namreč: od Okrešlja na Kamniško sedlo, skozi Turški žleb na Skuto in od slapa pod Rinko na Okrešelj. Tudi pot iz Lučke mimo Kocbekove koč na Ojstrico se je v večjem delu na novo popravil, ne oziraje se na druga manjša dela. Omenjeno delovanje je stalo podružnico v teku 14 let okroglo svoto 35.000 K. In potem si upajo naši nasprotniki z deželnim odborom vred trditi, da delovanje Savinske podružnice za pristopnost Savinskih Alp ni uspešno!! Kje ste pravica in poštenost?

Da se promet s tujci za kakšno pokrajino povzdigne, je treba skrbeti za dobra občila: ceste in steze ter za opis prirodnih lepote. Tudi v tem smislu je delovala „Sav. podružnica S. P. D.“. Zanimala se je za zgradbo nove ceste iz Ljubnega v Luče ter bodočo iz Solčave v Logarsko dolino. Zgoraj smo že omenili, koliko stez je zaznamovala, popravila ali novo zgradila, koliko planinskih zavetišč je postavila. V mnogih člankih v slovenščini in nemščini se njeni člani opisovali lepoto Savinskih planin. In turistična knjižica „Savinske planine“ nam podaja vse podatke, ki zanimajo hribolazca. Nbroj slik in fotografij nam predstavlja posamezne lepote naših planin. Ali se s takim delovanjem ne pospešuje promet s tujci?? — In zopet moramo temu nemškemu širokoustnemu „Landesverbandu zur Hebung des Fremdenverkehrs“ dokazati, da on za slovenske kraje ne mara. V svoji knjigi „Nach Steiermark“ se ozira samo na nemška mesta in trge ter na deželna kopališča, prinaša sicer par slabih slik iz Savinskih Alp, a planin samih in Logarske doline ne opisuje nič. V seznamu markacij se ozira na razne kraje, samo iz Savinskih Alp markacije zamolči, ker je iste izvršilo „Slovensko planinsko društvo“.

Na tem slučaju zopet razločno vidimo, da nas v Gradcu samo toliko upoštevajo, da jim plačujemo deželne doklade, s katerim denarjem si vzdržujejo svoje kulturne naprave, Slovenecem pa redkokdaj vržejo kako drobtinico. To se ne sme več naprej tako vršiti. Naši deželni poslanci morajo v

Gradcu odločno zahtevati podpore tudi za slovenske kulturne naprave. Te so nam dolžni dajati saj si jih plačujemo sami, ker tvorimo tretjino štajerskega prebivalstva. Ako nam nemški šovinizem zavrže vsa, potem pa delajmo krepko in dosledno za geslo: Proč od Gradca!!

To zadevo radi podpore „Savinski podružnici Slov. planin. društva“ so Nemci smatrali kot narodno (politično) stvar; zato pričakujemo, da bodo slovenski deželni poslanci storili potrebne korake, da razkrinkajo pred celim svetom vso ostudnost takega protikulturnega postopanja nemške večine v deželnem odboru, da ubranijo našo narodno čast in dostojnost in končno tudi načelo pravičnosti, katero je našim nemškim sodeželanom že popolnoma tuje. Časi mirnega prenašanja vseh nemških nasilstev so minoli, naši politiki in voditelji bodo morali skrbeti za to, da pred celo Evropo odkrijejo protikulturnost nemškega šovinizma, kateri v svoji zaslepljenosti brani in in preči vsak prosvetni in gospodarski razvoj Slovencev na Štajerskem in na Koroškem. Ako nimajo ne v Gradcu ne na Dunaju smisla za naše potrebe, se bo treba obrniti drugam. Da Nemci nimajo čuta pravičnosti, to vemo, videli bomo ali imajo še kaj sramežljivosti v sebi! Njih hunski bratje Madžarji se pridno perejo pred Evropo, odkar je podal stari Björnson svetu pravo sliko njih viteštva. Za Björnsonom je prišel Scotus Viator, ki je Angleže poučil o teh junakih: Legenda o viteških Madžarih je danes že strta! Korigirati bo treba tudi bajko o nemško-alpskem „nadčloveku“! Strgati mu moramo masko z obraza, katero so mu naštilili nemški patrijotje ter svetu pokazati, da je ta nemško-alpski nadčlovek vresnici le vodenoglav, krofasti idijot, ki vsled svoje numerične presile brutalno ovira napredek in razvoj nardarjenih slovenskih sodeželanov. Vlada in deželna uprava stoje pa pod njegovim uplivom. To bo treba enkrat povedati, da bode ves svet slišal in videl in da pade tudi slepcem mrena z oči. —

Politični pregled.

Domače dežele.

Proračunska debata, za katero ni med poslanci najmanjšega zanimanja, bo vendar skrajšana. Velike vladne stranke so resignirale na večino jim še pristoječih govorniških ur; govorili bodo še skoro sami opozicijonci, po večini soc. demokratje. Krščanski socialci so se tudi že obvezali sprejeti vladni delavni program, pa s tem pogojem, da se izvrši še pred počitnicami ves, do zadnje točke; neke stranke zahtevajo, naj se od dohodkov

iz povišanja davka na žganje odstopi deželam za saniranje financ devet milijonov več nego je določeno v vladnem predlogu; druge zopet zahtevajo, naj se poštunim in železniškim uslužbencem plače bolj zvišajo nego vlada namerava ter zahtevaje, naj se v ta namen določi svota 15 milijonov (vlada predlaga 13 mil.) na leto. Ta priboljšek, s katerim markirajo te vladne stranke svoj smisel za socialno pravičnost, v resnici ne zasluži drugega označenja nego „pesek v oči“.

V predzadnji seji je bilo podano več interpelacij o cesarjevih besedah o vseučiliškem štrajku in o rektorjih avstrijskih visokih šol. Pripovedovalo se je, da je cesar rekel naučnemu ministru: „Napravite temu škandalu (štrajku) konec“, o rektorjih je pa baje dejal: „Ti vaši rektorji so snažna družba“. Minister Marchet je odgovoril na te interpelacije, da ministri niso dolžni dajati ne pojasnil ne poročil o besedah, katere cesar rabi v pogovoru z njimi. Zatrdil je, da se iz cesarjevih besed nikakor ne more posneti nič razžaljevega za rektorje in dodal končno da se take cesarjeve besede nimajo kritizirati. S tem ni nič povedano, nič pojasneno. Čudno je pa vendar to le. Kako je to, da so imeli privatni svetovalci cesarjevi v vseučiliškem vprašanju večji vpliv nego njegovi ministri? Naš cesar redkokrat govori in ko govori, menda hoče, da se njegova beseda tudi čuje. Kedo mu je torej poročal o dogodkih na vseučiliščih na tak način, da se je tako ostro izrazil o rektorjih, katere vendar on sam na predlog naučnega ministra potrdi? Minister Marchet to gotovo ni bil, zato treba iskati svetovalce drugod. Predlagalo se je, naj se odpre debata o odgovoru ministra Marcheta na interpelacijo, no vladne stranke so glasovale proti in so to interesantno debato onemogočile.

Posl. Grafenauer je interpeliral ministra notranjih reči o postopanju pri odškodninah ponesrečenim delavcem pri zavarovalnici proti nezgodom za Štajersko in Koroško v Gradcu. Isti poslanec je interpeliral tudi o sodnih imenovanjih na Koroškem ter je poudarjal, da se vrše vsa ta imenovanja v smislu nemškonaacionalne propagande in na škodo Slovencev.

Vseučiliški štrajk je končan. Slovansko in tudi nemško napredno dijaštvo je sklenilo štrajk opustiti, ker je doseglo postavljeni si namen. Danes so zopet začela predavanja na vseh avstrijskih visokih šolah. Ako na kratko ponovimo namen in uspeh stavke vidimo, da je bil glavni namen štrajka, prisiliti ministerstvo naj dovoli profesorju Wahrmundu, da nemo-teno nadaljuje svoja predavanja na vseučilišču v Inomostu, katera mu je bila vlada pod vplivom klerikalcev onemogočila; nadalje je hotelo dijaštvo dokazati ministerstvu, da ne trpi, da bi kak papeški nuncij ali kaka klerikalna stranka segala na svobodo vseučilišč ter jo spravljala v nevarnost. Prve točke dijaštvo ni doseglo in ni moglo doseči, ker je profesor Wahrmund izročil svojo pravdo sodišču v razsodbo ter s tem spodnesel dijaškemu gibanju tla izpod nog. Drugo točko je pa dijaštvo doseglo v polnem obsegu in sme mirno govoriti o svoji zmagi v tem boju. Rektorji, posebno rektor dunajskega vseučilišča Ebner je izjavil, da so iz izjav naučnega ministra dobili prepričanje, da je neodvisnost visokih šol zagotovljena in da se v bodoče nikomur več nič podobnega ne pripeti, kakor se je sedaj pripetilo prof. Wahrmundu. Ta uspeh stavke je vsekako povoljen. Za nas je tudi to velikega pomena, da se je slo-

vansko napredno dijaštvo tako častno udeležilo tega boja in da je bil ob tej priliki položen temelj za zблиžanje vseh naprednih elementov raznih avstrijskih narodnosti v imenu svobode, napredka in kulture.

V kranjskem deželnem zboru je bil sprejet nujni predlog dr. Šusteršiča, dr. Tavčarja in bar. Schwegla o spremembi deželnega reda in deželnozbornskega volilnega reda. S tem so vse tri stranke v složenem soglasju sprejele ono volilno reformo, o kateri smo že govorili in o kateri še enkrat lahko rečemo, da je plod kratkovidne strankarske sebičnosti iz strahu pred demokratizacijo deželnega zbora in deželne uprave. Nov volilni red pomeni veliko krivico za ogromno večino slovenskega prebivalstva, posebno slovenskega delavstva na Kranjskem in kapitulacijo pred peščico nemških veleposestnikov. Posl. Gangl je stavil predlog, naj ostane ustavni odbor še nadalje zbran ter naj izdela in čim prej deželnemu zboru predloži zakonski načrt o uvedbi splošne, jednake in tajne volilne pravice za deželni zbor. Boj za tako volilno reformo sta imeli obe slovenski stranki še nedavno v svojem programu, Gangl pa ni dobil za svoj predlog v celi zbornici niti enega samega podpisa. To dejstvo je za slovensko politiko v dobi „ljudskega“ parlamenta značilno.

V Trstu je sprejet vladni predlog volilne reforme, v kateri je tudi določba o volilni obveznosti.

Štajerske novice.

— Odbor „Učiteljskega društva za celjski okraj“ vljudno javi, da društvo meseca junija t. l. ne bode zborovalo. Pač pa se vsi p. n. člani nujno opozorijo, da se prav številno vdeležijo ustanovnega shoda „Zveze narodnih društev na Štajerskem in Koroškem“, kateri se vrši v nedeljo 28. junija t. l. ob 4. uri popoldan v celjskem „Narodnem domu“.

— Otroški zbor gospice Minke Moosove nam je včeraj pod njenim vodstvom v dvorani „Narodnega doma“ v Celju zapel nekoliko zborov ter nas s svojo umetnostjo v resnici očaral. Takega otroškega petja še nismo slišali ne v Celju in menda še nikjer na Slovenskem. Vsakdo je takoj čutil, da vodi in vadi ta zbor nekdo, ki ljubi petje in otroke z enako ljubeznijo ter hoče in zna v mladih srcih svojih gojencev vzbuditi vso ljubezen do umetnosti, ono hrepenenje po lepoti, katero njo samo ogreva in preveva. Da je napravila iz svojega otroškega zbora to, kar smo včeraj slišali, je stalo gdč. Moosovo mnogo truda in napora. Več kot leto dni prihaja ob lepem in slabem vremenu, v mrazu in vročini redno po večkrat na teden iz Ljubečne v Celje vadit in vzgajati svoje otroške pevce in pevke. Velik je njen trud in obudovanja vredna njena požrtvovalnost, no uspeh, kakoršnega je dosegla, ji bodi najlepša zahvala za ves trud in napor. Naj bi našla mnogo hvaležnih učencev in mnogo posnemovalcev širom domovine! Ko bode pa zopet javna produkcija mladega zbora, naj prihiti v Celje vsak, kateri želi slišati v resnici lepo in umetniško otroško petje, ne bo mu žal poti. Pa tudi odrasli sotrudniki včerajšnjega koncerta zaslužijo vso hvalo. Gdč. Josipina Šusteršičeva je mnogoobetajoča mlada pevka, katera z obudovanja vredno lahkotnostjo, naravno in neprisljano zmaga vse težave koloraturnega petja. Z velikim razumom ovlada svoj glas, v visokih in nižjih legah v nežnem pp kakor

tudi v zanosnem ff. Prof. Hubad je s svojo učenko lahko zadovoljen. Istotako tudi z g. Kovačem, kateri ima izredno simpatičen, lirichen tenor. Na klavirju je podala gospica Melanija Sernečeva Papstovo „Koncertno parafrazo“ opere „Evgena Onjegina“. Fino in precizno je bilo to sviranje ter je zaslužilo burno priznanje občinstva. Gdč. Milo Sernečovo smo občudovali kot izvrstno spremljevalko na glasovirju. — Nekak vrhunec celega koncerta je bil konečni šesterospjev iz „Prodane neveste“: „Pomislil Marinka“. Moral se je podati dvakrat, kar na zunaj kaže njegov uspeh; veliko večji utis teh šestih skladnih glasov pa je ostal vsakomur v duši in spominu. Pele so gdč. Šusteršičeva, Anka Vrečerjeva, Minka Moosova in gg. prof. A. Jošt, L. Kovač in L. Selišek. — Obisk je bil srednji kakor po navadi v Celju tedaj, kadar se daje občinstvu umetniški užitek. V tem oziru bo treba vzgoje in več muzikalnega življenja. Ali ne bi kazalo misliti resno na ustanovitev pevske in glasbene šole?

— Zanimiva kazenska razprava v Celju. Preteklo sredo se je vršila pred c. kr. okrajnim sodiščem v Celju zanimiva razprava zaradi razžaljenja časti. Obtožitelja profesorja Ivan Fon in Anton Cestnik, zastopana po odvetniku dr. A. Brenčiču, obtoženca Janko Lešničar, urednik „Domovine“ in Vek. Spindler, urednik „Narodnega lista“. Predmet obtožbe, da sta obtoženca v spisih na c. kr. okrožno sodišče v Mariboru utemeljevala predlog na uvedbo kazenske preiskave zaradi žalitve v „Slov. Gospodarju“ zoper vikarja Iv. Goriška, kapucina patra Ljudevita Rantaša in zasebna obtožitelja, rekoč, „ker so ti, kakor je dokazano, v ozki stiki z dijaki in so si vzgojili med njimi celo vrsto prinašalcev raznih vestij o tovariših.“ Ivan Gorišek in Ljudevit Rantaša ne tožita, akoravno sta v prvi vrsti imenovana. Zakaj ne? Ne iz ljubezni! Razpravo vodi kot sodnik c. kr. sodni tajnik dr. Bračič, zapisnikar dr. Kovča. Obtožitelja nista prišla, ker sta baje imela konferenco, kar se pa ne potrjuje. Zastopal ju je odvetnik dr. Brenčič. Obtoženca sta prišla osebno, zagovarja dr. Vekoslav Kukovec.

Po prečitaniu obtožbe se zagovarjata obtoženca, da sta dotične vloge res pisala, ker ju je „Slov. Gospodar“ nečuveno žalil, rekoč da zapelujeta mladino. Ker sta bila obtoženca, kakor sta še danes, mnenja, da so gori imenovani 4 gospodje povzročitelji žaljivega dopisa, sta predlagala preiskavo zoper iste. Ta predlog sta morala utemeljiti in sta le iz tega razloga povdarjala dejstva, zaradi katerih zdaj profesorja Fon in Cestnik sama tožita, mesto da bi razžaljenima obtožencema priskrbela zadoščenje. Zato si obtoženca nista nikakšne krivde v svesti. Sploh zanikata, da bi bila očitala obtožiteljema vzgajanje ovaduhov, ker govorita le o prinašalcih raznih vestij kar obtožitelja morebiti po svojih vzgojevalnih nazorih celo kot primerno smatrata, vsled česar ne moreta biti žaljena. Za vse slučaje obtoženca, ker sta k čemu prisiljena, z obžalovanjem ponudita tudi dokaz resnice oziroma opravičenosti zgorajšnjih besed. Da je profesor Fon z dijaki v ozki stiki in da ima med njimi prinašalce vestij o tovariših ponudita obtoženca dokazati z dejstvom, da je prof. Fon v gostilni pri Samcu na Lavi profesorja dr. Eisnerja poučil, da sta njegova dijaka Gradišnik in Radej baje nevarna agitatorja, kar se je na ta način izvedelo v profesorskem zboru, ki je ta dva osmošolca izključil. Nadalje povdarjata, da je prof. Fon v zvezi s prof. Cestnikom in Kardinarjem celo pismeno in

osebno uplival na ravnatelja 2. drž. gimn. v Ljubljani, naj imenovanih dijakov ne sprejme, kar je mogel prof. Fon storiti le na podlagi prinešenih vesti iz dijaških krogov. Glede prof. A. Cestnika ponudita obtoženca pričó A. Pogačarja o tem, da je ta profesor tega dijaka silil izdati mu sedež in soudeleženca dijaške knjižnice. Ponudita nadalje pričó J. Krajncu, od katerega je prof. Cestnik zahteval imena dijakov, ki so se udeležili shoda radikalnega dijaštva in statistiko liberalnih dijakov. Obtoženca se nadalje sklicujeta na pričó J. Ermenca, ki je stanoval s prinašalcem vesti A. Čečkom, ter se je nekoč doma neprimerno izrazil o veronauku, vsled česar ga je že drugi dan prof. Cestnik na odgovor pozval. Priča Marija Slaje se ponudi v dokaz, da sta pri njej stanujoča dijaka Čečko in Solaber ovaduhstvo dijakov kar neprikrito izvrševala in poročala patru Rantaši, nadalje, da je dobil župnik Ateneder na Polzeli iz teh virov o dijaku Koširu iz Celja ovadbo, da je liberallec, vsled česar je hotel oče tega dijaka iz šole vzeti. Obtoženca se sklicujeta na že v „Nar. listu“ objavljeni dopis dijaka Čečka na patra Rantaša, v katerem se celo šolske deklice navajajo kot liberalke. Kot dokaz da dobiva prof. Cestnik od svojih dijakov celo ovadbe lastnih profesorjev, se navaja zadeva o opici ter se predlagajo pričó profesor Anton Jošt, dijaka Drolc in Rizmal, gospodinja Premek in disciplinarni akt. Ponudijo se slednjič pričó tudi o tem, da je dijak Klenovšek naravnost priznal, da prinaša novice profesorju Cestniku. Obtoženca si pridržita staviti še daljnje dokazne predloge. Sodnik objavi sklep, da se dokaz resnice pripusti in razprava preloži v svrhu zaslišanja pričó.

— Nečuvena surovost. Piše se nam iz dežele: Vozil sem se dne 1. t. m. v Brežice in iz Brežic s kolesom. Nazaj grede srečam pri Novi vasi voz, vprežena sta bila dva mala konjiča, na vozu je pa sedelo kakih deset mož. Ali so bili vinjeni ali tako surovi, to mi ni znano. Ko me srečajo, sem od daleč videl, da voznik kreče na levo, zato sem jaz krenil potem na desno, oni ravno tako. Ker sem videl nesrečo, sem s kolesa skočil ter poleg grabe ostal, voznik še mercine vleče proti meni. In kaj se zgodi? Trije biči so počeli po meni padati brez vsakega povoda. Kaj sem hotel? Trpi, molči. Srečam pa nekega kmeta, vprašam ga, kdo so ti ljudje. „Ti“, pravi, „ti so Bizelanci, ki so živino prodali v Rajhenburgu.“ Rekel sem sam pri sebi: No, Boga bode začelo zopet grevati, da je tem surovežem toliko vina podelil, da od prevzetnosti ne vedo kaj delajo. Kaj takega še nikjer nisem doživel, posebnost med Slovenci ne!

— Učne slike za rudnoslovje. V letošnjih počitnicah sem mislil posnemati domače slike, ki jih je treba za rudnoslovje; zadržujejo pa me druge risbe in nekateri kraji so oddaljeni od Maribora. Zato se obračam k ljubiteljem svetlopisja, da mi pošljejo naslednje posnetke in sicer v mali obliki, k večjemu 9×12 cm: Pokrajina v porfirju (razgaljen), Polšnar, Kokra. — Lehnjaki, Okroglo pri Kranju (zadnji del), aparat mora biti povsem vodovoden. — Laberje (grušč) z gorovjem, iz Julijskih ali Savinjskih Alp. — Tesni, Vintgar pri Bledu. — Podi iz Savinjskih Alp. — Igla pri Solčavi ali skalnate piramide v Dolžanovi soteski. — Izdrto obrežje, Dalmacija. — Položno obrežje, Gradeška okolica. — Triglavski lednik. — Dolina na Krasu. — Prelomnica ob Trnovskem Lesu, posneto iz Gorice. — Kaka nova jama s kapniki. — Značilna groblja ali kaka opraskana stena iz ledniške dobe. —

Razen teh sprejemam z veseljem še druge svetlopiše, ki so značilni za kak geološki pojav; prav rad jih vložim v knjigo, ako se ujemajo z besedilom. Neprilepljeni posnetki (najbolje na aristopapirju) naj se pošiljajo na naslov: Prof. dr. L. Poljanec, Maribor.

— **Umrl** je v Celju umirovljen hrastniški postajenačelnik Južne želez. po daljši bolezni g. J. Bračič, 77 let star. Vkljub slov. imenu je bil hud nemškutar.

— **Volitve v laški okr. zastop.** V soboto se je pričela reklamacijska doba za volitve v okrajni zastop laški. Slov. veleposestniki, brigajte se za svojo volilno pravico! Volitve utegnejo biti že julija razpisane.

— **Južna železnica** namerava odpraviti že letos s 1. oktobrom retourvozne listke. To bo na občinstvo seveda zelo neprijetno vplivalo, posebno, ker je tarif železnice že itak izvanredno visok. Stvar še sicer ni končno določena, a utegne biti, ker si išče J. žel. vočigled rastočim izdatkom novih dohodkov.

— **Bodimo dosledno narodni!** Čudno in neprijetno dirne človeka, ako izve, da daje „Hrv. poljedelska banka“, katera je nakupila v celjski okolici že 2 nemških veleposestev (Salmovo in Kurt Meyerjevo) vse pogodbe delati pri nemškem odvetniku dr. Sch., dasi imamo v mestu 2 slov. notarja in več slov. odvetnikov! Čudimo se, kako pridejo tudi nekateri narodni Žalčani in drugi okoliški Slovenci do tega, da dajo delati kupne pogodbe glede posameznih parcel pri istem nemškem odvetniku? Upamo, da bodo te vrstice zadostovale.

— **Pohotnež.** V Mariboru so zaprli 52letnega uradnika Južne železnice Jožefa Weissa zato, ker je na Telovo neko 12letno dekle opijanal in posilil.

— **Pivo** se bo v Mariboru podražilo s 1. julijem. 19. jun. je imela gostilničarska zadruga svoj zbor, na katerem je sklenila podražiti marčno pivo na 44 vin. liter, ležák (lager) pa naj stane tudi vnaprej 40 vin., vendar se more posebej označiti kot takšen. Gostilničarji pravijo, da so tudi pivovarne podražile pivo, da so davki narastli in da stane pivo tudi drugod več kakor doslej v Mariboru.

— **Imenovan** je avskultantom v področju graškega nadsodišča sodni praktikant pri tuk. okrožnem sodišču dr. Fürstbauer.

— **Umrla** je dne 20. t. m. gospa Neža Omerzu, posestnica v Brežicah po dolgi mučni bolezni v 45. letu svojega življenja. Sprevod bode 22. t. m. ob 4. uri popoldne. Rajno blago mater priporočamo v molitev in trajen spomin.

— **V Obrežu pri Središču** je imel 14. junija v gostilni g. Rakuša drž. poslanec dr. Ploj zelo dobro obiskan shod (do 300 ljudi), na katerem se mu je izreklo popolno zaupanje.

— **Zahvala.** Odbor akad. teh. društva „Tabor“ v Gradcu si šteje v prijetno dolžnost, izraziti gđ. Franji Saveršnik v Št. Petru v Sav. dolini za podarjene knjige iskreno zahvalo. — Za odbor:

Milan Korun, t. predsednik.

N. J. Vrabl, t. č. tajnik.

— **Dvajsetletnica gornjegrajskega učiteljskega društva.** Leta 1888. se je ustanovilo za gornjegrajski okraj učiteljsko društvo, v katerem je sedaj zbrano vse učiteljstvo zgornje Savinske doline.

Sklenilo se je dvajsetletnico letos primeroma slovesno slaviti in sicer se je določilo, da se vrši vsa prireditve v Mozirju.

Prvič zato, ker je prejšnji dan tam uradna konferencija za okraja

Gornjigrad in Vransko in je tedaj učiteljstvo obeh okrajev itak zbrano v Mozirju, drugič pa da lažje pride sedno učiteljstvo — šoštanski in celjski okraj — na slavnost, ker je Mozirje komaj tri četrt do 1 uro pešice oddaljeno od železnice.

Vspored slavnosti je za sedaj določen takole: V sredo dne 24. t. m. to je na dan uradne konferencije je zvečer ob 8. uri v hotelu pri avstrijskem cesarju koncert s plesom in s prosto zabavo. Koncert prizvaja šentpavelski pevski zbor pomnožen z nekaterimi učitelji-pevci in pa šentpavelska godba.

Program koncertu je sledeč: 1. E. A. Grosse: Koračnica. 2. I. Aljaž: Triglav. Moški zbor. 3. *:*: Planinski pozdrav. 4. Dr. A. Schwab: Usehli cvet. Moški zbor. 5. H. I. Schneider: Na letovišču. 6. Dr. A. Schwab: Oj dekle, kaj tak žalostno... Moški zbor. 7. O. Strauss: Slike z Dunava. 8. H. I. Schneider: Gospica Iza. 9. Hajdrih: Jadransko morje. Moški zbor. 10. Ad. Hübel: Koračnica. Po koncertu je prosta zabava in ples. Drugi dan: četrtek, dne 25. junija t. l. je pravi slavnostni dan. Ob pol 10. uri dopoldne se prične slavnostno zborovanje v mozirski šoli. Dnevni red je določen: 1. Nagovor predsednikov, 2. Zgodovinske črtice gornjegrajskega učiteljskega društva. 3. Slučajnosti. 4. „Naše delo“. Predavanje osnovatelja socijalnih odsekov pri učiteljskih društvih in ustanovitelj „Zveze narodnih društev na Štajerskem in Kranjskem“ gospoda A. Pesek, šol. vodja v Narapljah pri Ptuj. Ta govor se vrši na posebno željo g. Peseka zategadelj na slavnostnem zborovanju, ker bo ta dan zbrano v Mozirju učiteljstvo okrajev Gornjigrad, Vransko in Šoštanj. Predavanje velja za tri omenjene okraje. Ob pol 9., tedaj pred slavnostnim zborovanjem je skupna seja odsekov za izvenšolsko delovanje učiteljskih društev Gornjegrajskega, savinskega in šaleškega.

Po zborovanju je na vrtu gostilne gospoda Anton Goričarja banket. Kdor se želi istega udeležiti, naj vsaj dan poprej javi svojo udeležbo gosp. K. Majerju, učitelju v Mozirju.

K vsem tem prireditvam ob priliki dvajsetletnice „Gornjegrajskega učiteljskega društva“ ima vsakdo pristop, kdor se zanima za to. Posebno pa še opozarjamo na koncert, ki se vrši v obširnih prostorih hotela pri avstrijskem cesarju. Vstopnina je nizka; sedež po kroni in stojišče pa 50 vinarjev. V predprodaji se dobe vstopnice v trgovini gospe Pavle Tribuč.

— **Iz Cirkovec nad Ptujem** smo zvedeli iz zanesljivih virov, da je tam mošnji občinski odbor na predlog občinskega svetovalca Lenarta sklenil, da naj občina slovenski uraduje. Čujte in strmite, istemu župniku ta sklep ne ugaja, v cerkvi raz leco je več nedelj izustil besede, konkurenčni odbor je slep in gluh, občinski odbor pa ravno tako. S tem pa še nima zadosti, odbornike napada, posebej predstojniku pa pošilja pismeno svoje ukore.

Opominjamo gosp. župnika, naj se spametuje, dokler je čas.

— **Iz Ormoža.** Z dnem 15. jul. t. l. bode poteklo devet let, odkar so si ormoški Slovenci osnovali novi denarni zavod „Okrajno posojilnico v Ormožu“. Da je bil ta denarni zavod prepotreben, kaže ogromni promet, katerega je imela posojilnica v teh letih in osobito tudi leta 1907, kar je iz razposlanega računskega zaključka za leto 1907 razvidno.

Takratni politični položaj v ormoškem okraju in posebno v Ormožu je bil že za Slovence neznosen. Nemški (?) kapital občinske hranilnice v Ormožu

je tako močno vplival na narodne volilce, da so se na dan volitve ali poskrili, ali pa za nasprotno kandidate glasovali. Prejšnji knjigovodja občinske hranilnice se je celo predrznil povodom volitve odbrancev za „Okrajno bolniško blagajno ormoško“ javno na volišču žugati onim volilcem, kateri so imeli od ormoškega nemškega zavoda denarja na posodo, da se bode posojilo istim, kateri ne bodo glasovali za od nemške strani postavljene kandidate, odpovedalo in tožnim potom terjalo.

Letošnji računski zaključek „Okr. posojilnice v Ormožu“ je visel tudi v neki ormoški gostilnici delj časa. Pride pa neki ormoški mlekozobi „Nemec“ v to gostilnico, ter vtakne ta zaključek med vratca železne peči v gostilnici. Konečno pa še pride neki nemški gospod v ta lokal, ki pa vtakne brez gostilničarjevega dovoljenja zaključek v žep in ga — odnese. Nevarnost torej odstranjena!

— **Dopisnik** uvodnega članka „Domovine“ štev. 66 „O štrajku in postopanju dunajskega naprednega dijaštva“ nas prosi, da priobčimo sledeče pojasnilo: Po zborovanju dunajskega slovanskega naprednega dijaštva se je naprosilo g. iur. J. naj pošlje „Slovenskemu Narodu“ brzojavno in na to še obširno poročilo o shodu. Ko pa „S. N.“ za dober teden dni še ni priobčil ničesar, smo vprašali g. J., li je odposlal naročeni mu poročilo, kar je on pred pričami potrdil. Dopisnik je torej izrazil svoje začudenje v trdnem prepričanju, da „Slov. Narod“ ni hotel priobčiti poročila. V slučaju torej, da je bil napačno informiran, obžaluje seveda, da je neopravičeno napadel „Slov. Narod“. Besedo pa ima sedaj g. J.

— **Župnik Meško in mizar Šnajdar.** Dne 31. jan. t. l. je umrla pri Sv. Miklavžu bl. Ormoža gostilničarka Uršula Ivanuša. Pogreb bi imel biti dne 2. febr. Hči umrle, sedanja gostilničarka Jera Ivanuša je mislila prirediti materi sprevod od hiše in je to sporočila župniku Mešku. Ta je pa njeno prošnjo kratkomalo zavrnil zato, ker je v gostilni „Štajerc“. Konečno se je dal vtoliko preprostiti, da je izjavil, da bo Jeri Ivanuša vendarle morebiti spolnil željo, ako pride sama v njegovo sobo in ga tam prosi za to. Te župnikove želje pa gostilničarka ni hotela spolniti, pač pa je poslala še enkrat nečaka k župniku in ponovila svojo prošnjo za sprevod. Župnik je vstrajal pri svojem: ali pride Jera k meni ali pa ne bo spreveda. Dne 2. febr. je na to res opravil pred cerkvo le najpotrebnejše ceremonije, nato pa je zapustil mrliča in pogrebce. Ljudje so bili vsled tega silno jezni in razburjeni. Na pokopališču je rekel posestnik in mizar Šnajdar iz Kajžarja (vrh bl. Sv. Miklavža), da duhovnika nista hotela iti na pogreb in da se bo treba zaradi tega pri škofu pritožiti, da pošlje boljših dukovnikov in ne takih, ki dajejo ljudstvu slab vzgled. Zaradi tega ga je nekdo ovadil in državni pravdnik ga je tožil zaradi kalenja javnega miru in zaradi hujskanja pogrebcev. 16. junija se je o tem vršila obravnava pred mariborskim okrožnim sodiščem. Priče so soglasno izpovedale, da ni Šnajdar motil miru in hujskal temveč da je vzbudilo župnikovo obnašanje splošno pohujševanje. Na to je sodišče Šnajdarja oprostilo.

— **Kaznovani** uzmoviči. 16letni fant Rudolf Prevolnik iz vojniške okolice, o čegar tatvinah smo že svoječasno poročali, je bil obsojen pred celjskim okrajnim sodiščem k 15 mesečni ječi, njegovi pomagači so dobili večtedenske zapore.

— **Celjske novice.** Zgubil je pri kopanju preteklo soboto Radovan Jošt srebrno uro z veržico. Kdo jo najde, naj jo izroči proti primerni nagradi ravnatelju „Zadr. zv.“ g. Fr. Joštu. — Pri stavbi nove Posojilnične hiše na Graški cesti so odkopali precej globoko del starega mestnega obzidja. Zid je nad 1 m debel, mestoma 1 in pol m in še sega nad 2 m globoko. Ker je zelo trden, ga z velikim trudom razdirajo. — Kegljanje na dobitke v prid Ciril-Methodovi družbi v „Skalni kleti“ lepo napreduje. Želeti bi bilo, da bi tudi gospoda vrgla nekaj krogelj v prid družbi in se ne bi kegljišča ravno sedaj tako demonstrativno izogibala.

— **Pečovniški pretepači.** Rudar Fr. Skorjanc iz Pečovnika je bil v Celju zavoljo znanega pretepa v Lasmanovi gostilni v Gaberju obsojen k 3letni ječi, rudar Papež, katerega so takrat zvečer lovili po mestnem vrtu, k 1letni ječi, drugi pečovniški junaki k večtedenskim zaporom.

— **Pretep v Gaberju.** Sinoči zvečer se je sprl znani vročekrvnež Nerat z nekim domobranskim desetnikom, mu vzel bajonet in ga večkrat težko ranil. Morali so tukoj poklicati vojaškega zdravnika, orožniki so pa že ponoči iskali Nerata. — V Gaberju bo treba na vsak način bolj energično skrbeti za mir in red.

— **Utonil** je danes malo pred poldnevom v Voglajni pri živinskem sejnišču v Celju 12letni fant. Mrliča so dobili kmalu iz vode.

— **Izlet na Urško.** Slovenjgraški Slovenci prirede skupno s Šoštanci v nedeljo 28. junija izlet na Urško goro. Odhod ob 1 uri popoldne iz Slovenjgradca Narodni dom ali pa iz Šoštanja. Turisti in prijatelji planin so vljudno vabljeni na ta izlet. Z vrha Urške gore je krasen razgled na Kranjsko, Koroško in Štajersko. Povrat z Urške drugi dan na praznik Sv. Petra in Pavla.

— **Vseslovanski dijaški shod.** Vesti, da se vseslovanski shod naprednega dijaštva, ki ga priredi „Svaz česko-slovanskega studentstva“ od 24. do 30. rožnika t. l. v Pragi, ne vrši, niso istinite. Shod se vrši gotovo, in sicer v prej določenem času, t. j. od 24. — 30. t. m. Mislilo se je pač, da bi se odgodil shod na prihodnje leto; ker pa so se priglasili že tovariši-dijaki iz Ruske, Ukrajne, Poljske, Nemške, iz Pariza, Curiha in drugih vseučilišč, na katerih študirajo slovanski dijaki, da so že na potu v Prago, prišel je pripravljalni odbor do prepričanja, da se shod mora vršiti. Prosimo torej vsa tovariška napredna društva, da se ne ozirajo na zadnje vesti o shodu in se priglase čim prej.

Eventualne priglase in informacije je javiti na „Pripravljalni odbor za vseslovanski dijaški shod“, Praga II. Salmovska ul. 9. II.

Književnost in umetnost.

— **Spevoigra: Slava domovini!** Dvo- in triglasni zbori s samospevi ter z deklamacijami, uravnani za spremljevanje na klavirju ali harmoniju, sestavil in izdal Anton Kosi. (Cena partituri 3 K 20 v, Besedilu pesmi 12 v, Deklamacijam 16 v).

Vsled ministerijalnega ukaza se imajo vršiti letos dne 2. decembra po vseh ljudskih in meščanskih šolah oficijelne slavnosti v prastavo 60letnice cesarjevega vladanja. Ena teh točk ministerijalnega ukaza je tudi proizvajanje iger patrijotične vsebine. Za take prireditve je kaj primerna Kosijeva spevoigra, ki nosi zgoraj navedeni naslov. To spevoigro so predstavljali — takrat še nenatisnjeno — prvič

l. 1906 v središki šoli. Dirigent ji je bil sestavitelj sam. Časniki so prinesli takrat ugodna poročila o tej uprizoritvi. Prireditelj nam predstavlja v pet deklamacijah in v sedem napevih mladeniča, ki se je poslovil od svoje rodne zemlje in se odpravil v tujino iskat sreče; sreče ni našel, hrepenenje po domovini ga privede nazaj. Že je na domačem hribu, sladek občutek ga navda: „Ah glej, to je slovenska zemlja, ki jaz jo ljubim iz srca“. Navdušeno opeva potem v treh pesmih krasoto slovenske domovine. Spevoigra ima tudi eno vložko za deklice in eno za dečke, ki pa lahko tudi izostane. V „Koncu“ se nam predstavlja deček kot zvest Avstrijan, pevci nato prosljavljajo v pesmi Avstrijo in s cesarsko himno se konča spevoigra.

Zunanja oblika spevoigre je lična; besedilu primerna je izvirna naslovna slika, ki jo je narisal Fr. Rojic in ki predstavlja najlepše dele slovenske zemlje.

Spevoigra zasluži priporočilo kajti uverjeni smo, da bo povsod, kjer jo bodo predstavljali, dosegla efekt. — Naroča se pri založniku v Središču.

Zgovorne osebe

katero se po dokazani porabnosti hočejo dati s trdno plačo nastaviti ali pa se izobraziti za zavarovalne glavne agente, naj stavijo ponudbe pod post-fach 340, glavna pošta v Trstu. 362 3-1

Še čisto rabljivo

kolo

je naprodaj. — Več se izve pri upravnistvu „Domovine“. 363 1

Loterijske številke.

Trst, dne 20. junija 1908: 48, 41, 76, 56, 86.
Linc, " " " " 31, 30, 83, 85, 46.

Kupujte narodni kolek!

Starejši

trgovski pomočnik

izurjen v mešani stroki, in

trgovski učenec

z dobrimi šolskimi spričevali se sprejme pri tvrdki

J. Pauer
v Braslovčah. 361 1

Proda se

v Sevnici

iz proste roke jednonadstropna hiša z osmimi sobami, pripravna za vsako obrt, z vrtom in hlevom.

Hiša je v dobrem stanu, novo zidana. Pojasnila daje **Anton Jelinek** Sevnica ob Savi.

Naprodaj

imam sode za vino ali sadni mošt po ugodni ceni. Kupim

stari hmelj

po dnevni ceni.

Em. Kukec. 359 3-2

Letovišče „Grič“ pri Brežicah

onkraj Savskega mostu ob obalih Krke in Save.

Moderno urejen hotel, izvrstna kuhinja, vedno sveže pivo in najboljši Bizeljanec. Na razpolago večja in manjša stanovanja s kuhinjo kakor tudi popolnoma mebljovane in separirane sobe. V neposredni bližini hotela ob bistri Krki je kopališče s 18–20° R toplo vodo. Oni, ki ljubijo veslanje v čolniških in plavalci najdejo tukaj prijetno zabavo. Četrta ure oddaljena je znana akrototerma „Čateške toplice“ z 40° R vročimi kopelji. Prijetni izleti, krasni sprehodi po zelenih tratah ter smrekovem in bukovem gozdu. Ugodna železniška zveza z Gradcem, Ljubljano in Zagrebom; omnibus in drugi vozovi za osebni promet med kolodvorom v Brežicah, Narodnim domom ter hotelom „Grič“ vedno na razpolago. — Cene sob oziroma stanovanj, jedil, pijač in kopališč jako nizke. Ker je bilo letovišče že lansko leto izvrstno obiskano, se opozarja slavno občinstvo, da dotični, ki hočejo tudi letos najeti stanovanje, to pravočasno javijo.

Vsa natančnejša pojasnila daje

37 10-9

Posojilnica v Brežicah.

Slovenci!

Kupujte vžigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KVEDER Zalec v Savinski dolini, Stajersko.

13 130-63

Nova vinska postava

v obliki plakata dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Novi lovski zakon

je ravnokar izšel, cena kartoniranemu izvodu K 1.20, po pošti K 1.30. Založila Zvezna trgovina v Celju.

Vozičke

za otroke, korbe in kovčege za potovanje, taške za v roko, palice, dežnike in galošne, priporoča

P. Kostič v Celju.

Velika manufakturna trgovina
Karol Vanič, Celje, Nar. dom.

Moderno volнено in suknenno blago
v vseh barvah in kakovostih.

Perilno blago v velikanski izberi.
Izključno nizke cene.

54 35